

De strijd voor behoud biodiversiteit

Jan van der Straaten | **Foto** Marijke Verhagen

De stikstofdiscussie, de teruglopende biodiversiteit, de noodzaak om de natuur beter te beschermen: het is een trits onderwerpen die de gemoederen bezighoudt. Een reeks nieuwe maatregelen van de rijksoverheid moet helpen de CO2-uitstoot terug te dringen en de biodiversiteit te herstellen. Maar is dat allemaal wel zo nieuw? **Jan van der Straaten** schreef er het boek *Bescherming van Biodiversiteit, een weerbarstige uitdaging over*. "We zijn al vijftig jaar met dezelfde problemen bezig."

Tekst Paul van Bodengraven

In 1970 studeerde Jan van der Straaten, lid van het Algemeen bestuur van het Brabants Landschap en in zijn werkzame leven actief bij verschillende instituten op het terrein van milieu en economie, af op het onderwerp 'mestoverschotten' en de effecten daarvan op de natuur. Anno 2020 vormt de mest van dieren in de intensieve veehouderij nog altijd de kern van het debat over natuurbescherming, stikstofdioxide en (grote) economische belangen. "Het is onthutsend om te zien dat we al vijftig jaar om de hete brij heen draaien", aldus Van der Straaten. "Natuurbescherming is in al die jaren steeds ondergeschikt gemaakt aan economische belangen."

Economie eerst

Voor zijn nieuwste boek analyseerde Jan van der Straaten het overheidsbeleid vanaf 1970 aan de hand van het mestdossier. Daaruit blijkt dat de overheid niet alleen voortdurend de economische belangen liet prevaleren, maar ook dat het publiceren van nadelige uitkomsten van onderzoek en statistieken actief is tegengewerkt. "De achteruitgang van de biodiversiteit in Nederland is het gevolg van een bewust vormgegeven beleid, waarbij het belang van biodiversiteit niet werd meegewogen."

Bescherming van Biodiversiteit, een weerbarstige uitdaging, van Jan van der Straaten, Willem van Kruijsbergen en Henk Sierdsema kost € 39,95. Op 18 september wordt tijdens een mini-symposium het boek officieel gepresenteerd en aangeboden aan Alex Brennikmeijer, de vorige Nederlandse Ombudsman. Er is nog beperkt plaats. Aanmelden kan via *saxifraga@xs4all.nl*. Het boek is sinds 24 april te koop.

Ook heeft hij grondig gespit in de berichten die in de landelijke media zijn verschenen over het overheidsbeleid rondom stikstofuitstoot, natuurbescherming en biodiversiteit. Terwijl algemene media steeds alarmerender berichten over de achteruitgang van de biodiversiteit, komt het onderwerp biodiversiteit bijvoorbeeld in het ledenblad van Natuurmonumenten nauwelijks aan de orde. Van der Straaten daarover: "Het zijn de kleinere natuurbeschermingsorganisaties, zoals Urgenda en Werkgroep Behoud de Peel, die de problemen hebben geagendeerd en de overheid via de juridische weg hebben gedwongen zich te houden aan de internationale afspraken waarop Nederland zich heeft vastgelegd."

Andere aanpak

Met zijn boek wil Van der Straaten niet alleen laten zien dat de problemen met bescherming van de biodiversiteit het gevolg zijn van politiek-economische keuzes die de afgelopen decennia zijn gemaakt. "De tijd lijkt rijp voor een andere aanpak. In mijn boek trek ik de parallel met het beleid op het terrein van waterkwaliteit. Wellicht heeft daar de directe link naar de volksgezondheid een belangrijke rol gespeeld. Het ligt voor de hand dat hetzelfde geldt voor biodiversiteit, maar bewijzen kan ik het niet. Ik hoop en verwacht dat het bestuderen en monitoren van ecosystemen meer 'bewijs' oplevert voor het belang van biodiversiteit. Tot nu toe worden alleen soorten gemonitord, terwijl biodiversiteit juist valt of staat met de samenhang daartussen."

Momentum

Over de vraag waarom hij juist nu dit boek wilde schrijven, hoeft hij niet lang na te denken. "Dit is het moment. De Raad van State heeft het PAS van tafel geveegd, de overheid is verplicht de Natura 2000-afspraken na te komen en ook de rechterlijke macht heeft met het Urgenda-vonnis gesteld dat de overheid aan zijn verplichtingen moet voldoen. Ik ben niet zo'n zendeling, maar ik vind wel dat wij als mens verplicht zijn de aarde te beschermen voor de generaties na ons." ■